

מערך שיעור

נטיעות שנטענו – ט"ו בשבט בשנת שמיטה

קהל יעד: ט"י-י"ב

משך הזמן: כ-45 דקות (שיעור בודד)

רקע למורה:

בכל שנה 'רגילה' ט"ו בשבט הוא הזדמנות לשיח בנושא הקשר לארץ, על חשיבותה של החקלאות ורגע לצאת מהכיתה ולהשתתף בפעילויות נטיעות שונות ברחבי הארץ. אבל מה עושים בשנת שמיטה שבה אנו מצווים לשבות מעבודת הקרקע ולא לטעת נטיעות חדשות? במערך השיעור הזה נבקש לעיין בערכו של תהליך הנטיעה, במסר שהוא מעביר לנו כנשות ואנשי חינוך ועל "הנטיעות" שאנחנו דווקא כן יכולים לעשות בשנה כזו.

פתיחה:

נציג לכיתה את הפסוקים מתוך ספר ויקרא:

"וּבִשְׁנֵה הַשְּׁבִיעִת שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן יִהְיֶה לְאֶרֶץ שַׁבַּת לַיהוָה שָׁדֵךְ לֹא תִזְרַע וְכַרְמֶךָ לֹא תִזְמַר. אֵת סְפִיחַ קִצִּירְךָ לֹא תִקְצֹר וְאֵת עֵנְבֵי נִזְיֶרְךָ לֹא תִבְצֹר שְׁנַת שַׁבְּתוֹן יִהְיֶה לְאֶרֶץ וְהִיְתָה שַׁבַּת הָאֶרֶץ לְכֶם לְאֲכֹלָה לֶךָ וּלְעִבְדְּךָ וּלְאִמְתְּךָ וּלְשִׁכִּירְךָ וּלְתוֹשֵׁבְךָ הַגֵּרִים עִמָּךְ. וּלְבַהֲמֹתֶיךָ וּלְחַיָּה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץךָ תִּהְיֶה כָּל תְּבוּאָתָה לְאֹכְלֵי"

• מה משמעות הפסוקים?

• מה אמורים לעשות בשנת שמיטה אם לא עובדים בשדה?

• מה יכולה להיות משמעותו של ט"ו בשבט בשנה כזו?

את תשובות הכיתה נאסוף ונשמור על הלוח כדי שיהיו "מול העיניים" לאורך השיעור.

מערך שיעור

לימוד:

נלמד יחד עם הכיתה את סיפורו של חוני מתוך הגמרא במסכת תענית:

אמר ר' יוחנן: כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על המקרא הזה: "שיר המעלות
בשוב ה' את שִׁיבַת צִיּוֹן הֵינּוּ כְּחֻלְמִים" (תהילים קכו, א) – אמר: "וכי יש מנמנם
שבעים שנה בחלום?" – פעם אחת היה מהלך בדרך, ראה אדם אחד שהוא נוטע
חרוב. אמר לו: זה לכמה שנים טוען פרות? אמר לו: לשבעים שנה. אמר לו: כלום
ברי לך שתחיה שבעים שנה, ותאכל ממנו? אמר לו: אני מצאתי את העולם
בחרובים; כשם שנטעו אבותי לי כך אטע אני לבני. ישב חוני לאכל, נפלה עליו שנה
ונתנמנם. עלה צוק והקיף עליו ונתכסה מן העין וישן שבעים שנה. כשנעור ראהו
לאדם אחד שהוא מלקט מאותו חרוב. אמר לו: אתה הוא שנטעתו? אמר לו: אבי
אבא. אמר: ודאי מנמנם הייתי שבעים שנה. ראה אתונו שילדה לו עגרים עגרים.
הלך לביתו, אמר להם: בנו של חוני המעגל היכן? אמרו לו: בנו אינו בעולם, אבל יש
בן בנו. אמר להם: "אני חוני המעגל" – ולא האמינו לו. הלך לבית המדרש, שמע
החכמים אומרים: ברוך לנו שמועה זו עכשו בביתו של חוני המעגל, שכשהיה נכנס
לבית המדרש, כל קשיה שהיתה להם לחכמים היה מישיבה.

שאלות אפשריות לדיון בכיתה:

- מה לדעתך הרגיש חוני כשנכנס לבית המדרש אחרי 70 שנה?
[למורה: השאלה הזו חשובה מאוד ואם לכיתה היא מורכבת מדי ניתן
להשתמש באימוגיים שונים כדי לתת אפשרויות של רגשות שונים]
- מה הקשר בין סיפור החרוב לחוויה של חוני בבית המדרש?
- מה מבקשת הגמרא ללמד אותנו ביחס לתהליכים ותוצאות?
- איך העובדה שמזכירים את דבריו בבית המדרש אמורה "להרגיע" את חוני?

פעילות עיבוד:

נקרין לכיתה את אחד משני הסרטונים האלו:

[לסרטון 1 לחץ כאן](#)

[לסרטון 2 לחץ כאן](#)

[למורה: בשני הסרטונים מוצג הכוח של מעשים קטנים שיוצרים תהליך שבו
התוצאות לא נראות מיד אלא לאורך זמן, זו הזדמנות לייצר את התיווך והתרגום
של סיפור חוני לחיי היום יום שלנו]

- האם יש לך דוגמא מהחיים שלך למעשה קטן שאת התוצאות יראו רק
בעתיד?

מערך שיעור

נחלק לכיתה פתקים קטנים עם הכיתוב הבא :

**צולט טוב יותר - "היינו כחולאים"
מצשה אחד קטן וטוב
מצמיו לאט לאט קהילה שלמה
טובה יותר.
הצבירו את זה הלאה!**

נסיים מציטוט מתוך דבריו של המחנך יאנוש קורצ'אק : "הדואג לימים זורע חיטים, הדואג לשנים נוטע עצים, הדואג לדורות מחנך אנשים".

ונבקש מהכיתה לצאת היום עם מעשה אחד טוב שיעשו עבור אדם אחר ויעבירו לו את הפתק, כדי להתחיל תהליך של נטיעות אישיות שיוכלו להפוך לאט לאט לרצף של טוב בעולם.